

CONGRES – PSYCHISCHE PROBLEMEN BIJ MIGRANTEN EN VLUCHTELINGEN

21 maart 2019
Jaarbeurs, Utrecht

Programma

- 09.15 uur Registratie en ontvangst
- 10.00 uur Opening door dagvoorzitter Dr. Guido van de Luitgarden
- 10.15 uur Prof. Dr. Rolf Kleber [Universiteit Utrecht] – Van wetenschap naar praktijk
- 11.00 uur Prof. Dr. Frank Kortmann [Radboud UMC] – Cultuurgebonden factoren
- 11.45 uur Pauze
- 12.15 uur Kaveh Bouteh [Pharos] – Doorbreken van geslotenheid bij migranten
- 13.00 uur Lunchbuffet
- Deelsessies
- 14.00 uur Deelsessies ronde 1
- 1A Drs. Erik Jongman [Spirit Jeugdzorg] - Behandeling van migranten met een LVB
- 1B Drs. Indra Boedjarath [Care Express] - Gender en suicidaliteit in migrantengezinnen
- 15.00 uur Pauze
- 15.30 uur Deelsessies ronde 2
- 2A Dr. Murat Can [EsensGGZ] - Interculturele psychotherapie
- 2B Nora Akachar [Opella] - Samenwerken met gezins-, familie- en sociale systemen

Sprekers en hun bijdrage

Prof. Dr. Rolf Kleber

Bijdrage: Onderzoek en praktijk

Rolf is als emeritus hoogleraar verbonden aan de afdeling Klinische Psychologie van de Universiteit Utrecht. Hij heeft cultuur- en godsdienstpsychologie aan de Radboud Universiteit Nijmegen gestudeerd, is gepromoveerd aan de Universiteit van Amsterdam en is gezondheidszorgpsycholoog (BIG geregistreerd). De leerstoel 'psychotraumatologie' betreft een samenwerkingsverband van de Universiteit Utrecht met het Instituut voor Psychotrauma (IvP) en de Stichting Centrum '45, beide expertisecentra op het terrein van psychotrauma en onderdelen van Stichting Arq. Rolf Kleber houdt zich bezig met onderzoek en onderwijs omtrent de gevolgen van en de psychologische verwerkingsprocessen na schokkende ervaringen, zoals geweld, ongevallen, oorlogen en rampen. De aandacht gaat daarbij ook uit naar de studie van interventies ter voorkoming van gezondheidsproblemen en ter bevordering van normale verwerking. Speciale aandacht wordt geschonken aan de

relatie werk en trauma, aan psychische effecten op langere termijn ten gevolge van oorlog en geweld, aan de studie van de gevolgen van calamiteiten en rampen, en aan culturele aspecten bij de verwerking van schokkende gebeurtenissen.

Wat is specifiek als het gaat om psychische problematiek en/of psychotrauma bij migranten en vluchtelingen? Deze vraag staat centraal in de inleidende presentatie van Rolf, waarbij ook relevant wetenschappelijk onderzoek zal worden behandeld.

Prof. Dr. Frank Kortmann

Bijdrage: Culturele competentie in de interculturele hulpverlening

Frank studeerde geneeskunde en volgde aansluitend de opleiding tot psychiater. Hij werkte onder andere als wetenschappelijk hoofdmedewerker bij de afdeling Psychiatrie aan de Rijksuniversiteit Groningen en was associate professor aan de Ethiopia University (Addis Ababa). Hij was zes jaren algemeen directeur en geneesheer-directeur van Pro Persona, waarna hij werd benoemd tot hoogleraar en afdelingshoofd Psychiatrie in het Radboudumc. Vanwege zijn ervaring als docent en praktiserend psychiater in veel niet-westerse landen, droeg Frank in belangrijke mate bij aan de transculturele psychiatrie in Nederland. Momenteel is hij ook werkzaam als psychotherapeut voor allochtone tbs-ers in de Pompekliniek te Nijmegen.

Bestaat er een grote cultuurkloof tussen hulpvrager en hulpverlener dan verdient het aangaan en onderhouden van een goede vertrouwenwekkende relatie extra aandacht, om voldoende therapietrouw te bewerkstelligen. Frank richt zich in deze plenaire presentatie op de competenties die daarvoor nodig zijn in de interculturele hulpverlening.

Kaveh Bouteh

Bijdrage: Geslotenheid van migranten. Wat nu?

Kaveh is trainer en adviseur bij Pharos, een landelijke organisatie die zich onder meer bezig houdt met het duurzaam verbeteren van de kwaliteit, effectiviteit en toegankelijkheid van zorg en preventie aan laagopgeleiden, migranten en vluchtelingen. Hij is daarnaast als gastdocent verbonden aan diverse hogescholen en universiteiten en is gespecialiseerd in healthcare and diversity, health literacy en diversiteitsmanagement.

Kaveh gaat in deze presentatie in op de vraag op welke wijze de geslotenheid van migranten met een psychische problematiek doorbroken kan worden. Daarbij zal hij het onderscheid tussen vrijwillige en gedwongen migratie kort behandelen om van daaruit het verband te leggen tussen de ontwikkeling van jongeren en de aard van de migratie. Tenslotte zal Kaveh aangeven hoe invloed uit te oefenen op mentale veerkracht aan de hand van stressfactoren en beschermende factoren.

Drs. Erik Jongman

Bijdrage: Migranten met een LVB

Erik is psycholoog en psychotherapeut bij Spirit Jeugdzorg en De Waag. Daarvoor was hij werkzaam bij het RET Institute in New York, Behandeltehuis Harreveld en Centrum voor Orthopsychiatrie de Fjord.

Hoe kan de behandeling van migranten met een licht verstandelijke beperking vormgegeven worden? Deze vraag staat primair in de deelsessie onder leiding van Erik, waarbij ook praktische tips voor de praktijk gegeven zullen worden.

Drs. Indra Boedjarath

Bijdrage: Gender en suïcidaliteit

Indra is werkzaam als psycholoog en psychotherapeut. Haar werk richt zich specifiek op hulpverlening aan allochtonen met als specialisaties: transculturele hulpverlening, genderspecifieke hulpverlening en seksuologie. Op deze vakgebieden publiceerde ze verschillende artikelen. Ook gaf Indra colleges in transculturele hulpverlening aan de Universiteit van Leiden.

Indra gaat in deze deelsessie in op de twee begrippen: sekseverschillen en zelfdoding binnen migrantengezinnen. Wat weten we uit onderzoek en wat impliceert dit voor de praktijk?

Dr. Murat Can

Bijdrage: Interculturele psychotherapie

Murat Can is gespecialiseerd in interculturele vraagstukken. Hij werkte aanvankelijk als hulpverlener en coördinator allochtonen bij RIAGG-Zuid in Rotterdam en als psychotherapeut en coördinator bij GGZ Midden Brabant. Murat was wetenschappelijk medewerker bij het Trimbos Instituut en promoveerde in 2010 aan de Universiteit van Tilburg op een grootschalig promotieonderzoek onder allochtonen naar de kwaliteit van leven van migranten, hun psychische klachten en hun beleving van migrant zijn. Over deze onderwerpen publiceert hij veelvuldig en hij heeft inmiddels twee literatuurprijzen op zijn naam staan. Momenteel is Murat directeur Zorg, psychotherapeut en cognitief gedragstherapeut bij EsensGGZ

Overzicht- inzicht en vooruitzicht is een triade die Murat als leidraad gebruikt bij de 'anders zijnde'. In zijn deelsessie wordt op een interactieve manier uitgelegd op welke wijze het hulpverleningsproces naar tevredenheid van alle partijen kan verlopen. Daarbij gaat hij ook nader in op de zwaardere psychopathologie bij asielzoekers en vluchtelingen.

Nora Akachar

Bijdrage: Samenwerken met gezins-, familie- en sociale systemen

Nora studeerde Applied Sciences aan de Haagse Hogeschool en startte haar loopbaan als adviseur diversiteitsbeleid bij de gemeente Veenendaal en als hulpverlener bij Moviera. Momenteel werkt zij in de functie van gezinsbegeleider bij zorgdienstverlener Opella. In deze praktijkgerichte deelsessie geeft Nora aan de hand van praktijkvoorbeelden aan op welke wijze samenwerking met gezins-, familie- en sociale systemen van migranten met psychische problematiek gestalte kan krijgen.

Dr. Guido van de Luitgaarden

Bijdrage: Dagvoorzitter

Guido is opgeleid als sociaal-pedagogisch hulpverlener en werkte in die hoedanigheid onder meer in het sociaal-cultureel werk. Hij was gedurende 16 jaar als senior onderzoeker en docent werkzaam bij Zuyd Hogeschool, lectoraat Sociale Integratie. Guido promoveerde aan de University of Salford (VK) op een proefschrift over oordeels- en besluitvorming bij vermoedens van kindermishandeling. Sinds 2006 is hij verbonden aan het Euregionaal Congresburo en het Centrum voor Educatie en Supervisie. Daarnaast is hij echtgenoot en (pleeg)vader. Ook is hij voorzitter van de Raad van Toezicht van het Steunpunt Mantelzorg Zuid.